

АВТОРИ

Абакумова Вікторія Іванівна – доктор історичних наук, професор, завідувачка кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Артемова Людмила Вікторівна – краєзнавець, м. Глухів.

Бакалець Олексій Андрійович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Барабаш Наталія Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент, завідувачка кафедри соціально-політичних та економічних дисциплін Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія».

Білоусько Валентина Миколаївна – молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Музей трипільської культури» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Бичковська Ганна Миколаївна – молодший науковий співробітник (за сумісництвом) Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Будзар Марина Михайлівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Київського університету ім. Б. Грінченка.

Булик Наталія Михайлівна – докторант відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України.

Бурда Ірина Олегівна – студентка факультету філології та історії Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Ванжула Олена Миколаївна – старший науковий співробітник відділу музейної та науково-фондової діяльності Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Василенко Андрій Анатолійович – науковий співробітник відділу наукових досліджень печер та пам'яток археології Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Вечерський Віктор Васильович – кандидат архітектури, доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства факультету культурології Київського національного університету культури і мистецтв.

В'ялець Андрій Васильович – заступник генерального директора з наукової роботи Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця».

Глухенький Андрій Анатолійович – молодший науковий співробітник відділу музейної та науково-фондової діяльності Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Горох Микола Володимирович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського.

Горькова Анастасія Олексіївна – вчений секретар Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Гриценко Андрій Петрович – кандидат педагогічних наук, директор комунального закладу Березівської сільської ради «Слоутський навчально-виховний комплекс», старший викладач Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Данько Сергій Миколайович – старший науковий співробітник Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Демиденко Надія Михайлівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувачка кафедри Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ.

Дем'яненко Наталія Дмитрівна – завідувач науково-дослідного сектору «Музей історії бджільництва Середньої Наддніпрянщини» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Діденко Яніна Леонідівна – учений секретар Національного історико-культурного заповідника «Чигирин».

Дунайна Ірина Григорівна – молодший науковий співробітник Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Железко Костянтин Анатолійович – магістр історії, аспірант Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Железко Роман Анатолійович – магістр історії, науковий співробітник Ніжинського краєзнавчого музею ім. І. Спаського.

Заїка Віктор Володимирович – старший викладач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Заїка Олена Яківна – кандидат педагогічних наук, доцент Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Зайцева Вікторія Олександрівна – старший науковий співробітник Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Заремський Мечислав Йосипович – кандидат філософських наук, завідувач кафедри філософії та політології Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Земанек Антон Олегович – магістр, інженер KPMG Audit s.r.o (Прага, Чеська Республіка).

Іваненко Аліна Олексіївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри правових дисциплін Навчально-наукового інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка.

Іванченко Леся Антонівна – кандидат історичних наук, краєзнавець.

Католик Андрій Віталійович – старший викладач кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін, заступник директора з навчальної роботи Навчально-наукового інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка.

Кириєвський В'ячеслав Дмитрович – краєзнавець, м. Шостка.

Клюєв Андрій Миколайович – магістрант Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Ковальов Олександр Єгорович – доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Коваленко Михайло Володимирович – магістр, молодший науковий співробітник Центру охорони та досліджень пам'яток археології Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації.

Коваленко Ольга Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка.

Коваленко Юрій Олександрович – завідувач науково-дослідного відділу Національного заповідника «Глухів».

Кондратенко Наталія Григорівна – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського.

Константинов Володимир Олександрович – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Костюк Наталія Василівна – молодший науковий співробітник науково-дослідного сектору «Музей кобзарства» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Котельницький Назар Анатолійович – кандидат історичних наук, член-кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН.

Крижанівський Віталій Михайлович – кандидат історичних наук, старший викладач Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Кужельна Олена Валеріївна – начальник організаційного відділу виконавчого апарату Шосткинської районної ради.

Лесик Людмила Василівна – вчитель історії, правознавства Ніжинської загальноосвітньої школи I–II ступенів № 12.

Лебедева Юлія Олександрівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту українознавства.

Ликова Оксана Григорівна – науковий співробітник відділу сучасної художньої кераміки Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Литовченко Олександр Леонідович – молодший науковий співробітник Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Луняк Євген Миколайович – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України, професор Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Марченко Микола Олександрович – краєзнавець, м. Глухів.

Махота Олена Олегівна – технік I категорії науково-дослідного сектору археології Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Мезенцев Володимир Ігоревич – кандидат історичних наук (еквівалент Ph. D.), науковий співробітник Канадського Інституту Українських Студій (м. Торонто, Канада), виконавчий директор Батуриного українсько-канадського археологічного проекту від канадської сторони та співкерівник розкопок у Батурині.

Міллер Наталія Василівна – учитель української мови і літератури Воронізького навчально-виховного комплексу Шосткинського району Сумської області.

Мицик Юрій Андрійович – доктор історичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної академії наук України.

Мірошниченко Надія Олександрівна – кандидат педагогічних наук, науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Мірошниченко Олександр Миколайович – науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Мошик Ірина Вікторівна – кандидат історичних наук, генеральний директор Національного заповідника «Глухів».

Назарова Віра Валеріївна – генеалог, засновник сайту «Вихованцям глухівських гімназій присвячується...», співзасновник генеалогічного порталу «Єврейські корні».

Непотенко Інна Василівна – кандидат історичних наук, молодший науковий співробітник відділу музейної та науково-фондової діяльності Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Нікітін Віктор Григорович – кандидат медичних наук, краєзнавець, м. Конотоп.

Новікова-Вигран Оксана Сергіївна – генеральний директор Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця».

Онопрієнко Олена Володимирівна – головний зберігач фондів Глухівського міського краєзнавчого музею.

Орлов Владлен Миколайович – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник науково-дослідного сектору стаціонарних і пересувних виставок Полтавського музею авіації і космонавтики.

Павленко Сергій Олегович – шеф-редактор журналу «Сіверянський літопис».

Пістоленко Ірина Олександрівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувачка науково-дослідного сектору науково-освітньої роботи Полтавського музею авіації і космонавтики.

Попружна Алла Василівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри економіки та соціальних дисциплін Академії державної пенітенціарної служби.

Ревага Наталія Миколаївна – старший науковий співробітник науково-освітнього відділу екскурсійно-масової роботи Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Рига Данило В'ячеславович – молодший науковий співробітник Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Рой Світлана Вікторівна – науковий співробітник відділу фондів Ніжинського краєзнавчого музею ім. І. Спаського.

Рожкова Людмила Іванівна – кандидат історичних наук, доцент Сумського національного аграрного університету.

Романченко Олександр Дмитрович – начальник наукового відділу моніторингу та оренди нерухомих пам'яток Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Руденок Володимир Якович – завідувач відділу наукових досліджень печер та пам'яток археології Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Салата Сергій Анатолійович – кандидат історичних наук, старший офіцер командування Сухопутних військ Збройних сил України

Салтан Наталія Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних наук Харківської державної академії фізичної культури.

Салтан Олександр Миколайович – кандидат історичних наук, доцент Національного фармацевтичного університету.

Сенченко Наталія Миколаївна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Ситий Юрій Миколайович – старший науковий співробітник Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка.

Снагощенко Валентина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка.

Солодка Катерина Юріївна – студентка Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Старенький Ігор Олександрович – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника.

Старченко Віра Іванівна – завідувачка сектору науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського.

Степанова Оксана Валеріївна – аспірантка кафедри історії України Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Степенькін Станіслав Юрійович – кандидат історичних наук, завідувач історичного музею Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника.

Сулима Оксана Сергіївна – завідувач сектору науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського.

Тарасенко Інна Юріївна – кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу пам'яток княжої та козацької доби Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної академії наук України.

Татарчук Віталій Вячеславович – завідувач відділу історії Київського політехнічного інституту Державного політехнічного музею при Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського».

Терех Микола Іванович – науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Тетеря Дмитро Адольфович – завідувач науково-дослідного відділу «Музей трипільської культури» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Тетеря Світлана Анатоліївна – завідувач науково-дослідного сектору «Музей кобзарства» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Тищенко Костянтин Миколайович – доктор філологічних наук, професор кафедри мов і літератур

Близького та Середнього Сходу Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Ткаченко Віктор Миколайович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач науково-дослідного сектору Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Токарев Сергій Анатолійович – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри археології, етнології та краєзнавчо-туристичної роботи Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка.

Травкіна Ольга Іванівна – кандидат історичних наук, завідувач відділу музейної та науково-фондової діяльності Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Троцька Валентина Іванівна – старший науковий співробітник відділу археологічної кераміки Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Тюльпа Світлана Петрівна – аспірант кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Федусь Дар'я Михайлівна – аспірант Навчально-наукового інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка.

Харковенко Роман Володимирович – головний спеціаліст відділу розвитку історико-культурних заповідників управління охорони культурної спадщини Міністерства культури України.

Хармак Марина Миколаївна – завідувачка відділу «Цитадель» Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Черевко Ірина Анатоліївна – кандидат геологічних наук, завідувачка наукового сектору Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Чернякова Яна Володимирівна – науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Чечель Жанна Анатоліївна – старший науковий співробітник відділу етнографії гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Чурочкін Олександр Анатолійович – протоієрей, кандидат богослов'я, науковий співробітник Державного історико-культурного заповідника у м. Путивлі, настоятель парафії Різдва Богородиці с. Нова Слобода Путивльського району.

Шаповал Юрій Іванович – доктор історичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України.

Шерстюк В'ячеслав Вікторович – магістр, завідувач відділу Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської обласної державної адміністрації.

Шишкіна Юлія Андріївна – молодший науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Шкіра Людмила Миколаївна – завідувачка науково-дослідного відділу «Музей історії народного сухопутного транспорту Середньої Наддніпрянщини» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Шкіра Микола Володимирович – завідувач науково-дослідного філіалу «Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Шкіра Наталія Миколаївна – провідний екскурсовод науково-освітнього відділу екскурсійно-масової роботи Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Юрченко Сергій Борисович – директор Науково-дослідного інституту історії архітектури та містобудування, м. Київ.

Юхно Федір Анатолійович – аспірант кафедри історії України Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.

Яненко Анна Сергіївна – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Янченко Володимир Володимирович – кандидат історичних наук, президент «Парку Київська Русь».

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

СІВЕРЩИНА В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Випуск 11

Технічний редактор – *В.В. Ісаєв*
Дизайн обкладинки – *Ю.В. Москаленко*
Комп'ютерне складання – *В.В. Ісаєв*
Коректура – *С.П. Жукова*

Редакційна колегія збірника залишає за собою право на стилістичне, лексичне, орфографічне та пунктуаційне редагування матеріалів.

Надані авторами рукописи не рецензуються і не повертаються.

Листування з авторами на сторінках збірки не ведеться.

За достовірність фактів, посилань, приміток, коментарів відповідає автор (автори) публікації.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора (авторів) публікацій.

Підписано до друку 23.04.2018 р.

Формат 60×84/8.

Ум. друк. арк. 53.47. Обл.-вид. арк. 69.57.

Наклад 100 прим. Зам. № 1528.

Видавець

Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК
(Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 2429 від 07.02.2006 р.);
вул. Лаврська, 9, корп. 19, м. Київ, 01015, Україна;
тел.: +380 (44) 2807879; e-mail: m-center@ukr.net

Виготовлювач

ПП. Лисенко М.М.

м. Ніжин, вул. Шевченка, 20

тел./факс: +380-4631-90995; e-mail: milanik@land.ru

УДК 94(477.5)+908(477.5)